

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Työpajatoiminta 2014

Valtakunnallisen työpajaky-
selyn tulokset

Tämä raportti on yhteenveto Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta työpajakyselystä vuodelle 2014. Kysely on suunnattu ensisijaisesti niille työpajoille, jotka saivat toimintaansa nuorten työpajatoiminnan kansallista valtionavustusta vuonna 2014. Lisäksi Suomessa toimii työpajoja, jotka eivät saa tai hae tätä avustusta, koska ne palvelevat vain aikuisia tai saavat rahoituksensa muista lähteistä. Näiden työpajojen osallistuminen kyselyyn oli vapaaehtoista, ja vain muutamat niistä osallistuivat. Kysely kattaa miltei kaikki nuorten työpajoille tarkoitettua valtionavustusta saavat työpajat ja pienen osan aikuisten pajoista. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 196 eri organisaatiota.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

Kesäkuu 2015

Ruth Bamming
Santtu Sundvall

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

**Opetus- ja
kulttuuriministeriö**

Aluehallintovirasto
Regionförvaltningsverket

**VALTAKUNNALLINEN
TYÖPAJAYHDISTYS**
oikeus tekemällä oppimiseen

Sisällys

Johdanto	1
1 Työpajatoiminta vuonna 2014	2
Yhteenveto vuoden 2014 työpajatoiminnasta	3
Työpajojen valmentautujien määrä keskimäärin vuonna 2014	4
Työpajojen henkilöstön kokonaismäärä (htv) vuonna 2014.....	4
Työpajojen toiminta-alueen laajuus	5
2 Valmentautajat ja valmentajat 2007–2014.....	6
Nuorten työttömyys ja valmentautujien määrät vuosina 2007–2014	6
Työpajojen valmentajat ja valmentautajat vuosina 2007–2014	6
Valmentautajat AVI-alueen ja maakunnan mukaan vuosina 2007–2014	7
3 Työpajojen valmentautajat vuonna 2014	9
Valmentautajat sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.....	9
Valmentautajat ikäryhmän, AVI-alueen ja maakunnan mukaan.....	9
Valmentautajat koulutustaustan ja AVI-alueen mukaan.....	11
Valmentautajat äidinkielen ja AVI-alueen mukaan	12
Valmentautajat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan.....	13
Valmentautajat ohjaavan tahon ja ikäryhmän mukaan	14
Valmentautajat ohjaavan tahon ja AVI-alueen mukaan.....	14
Valmentautajat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan vuosina 2011, 2013, ja 2014	16
Valmentautujien sijoittuminen työpajanjakson aikana tai sen jälkeen.....	17
4 Työpajojen henkilöstö vuonna 2014.....	18
Työpajojen henkilöstön koulutustaustat	18
Työpajojen henkilöstön työsuhteet	18
Työpajojen henkilöstön tehtävät.....	19
5 Työpajojen hallinto ja organisoituminen vuonna 2014.....	20
Työpajojen organisaatiomuoto.....	20
Työpajojen valmennusyksiköt.....	21
Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut	22
Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus	24
Valtionavulla tuettu työpajatoiminta vuonna 2015	26

Johdanto

Tämä raportti on yhteenveto Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta työpajakyselystä vuodelle 2014. Kysely on suunnattu ensisijaisesti niille työpajoille, jotka saivat toimintaansa nuorten työpajatoiminnan kansallista valtionavustusta vuonna 2014. Lisäksi Suomessa toimii työpajoja, jotka eivät saa tai hae tätä avustusta, koska ne palvelevat vain aikuisia tai saavat rahoituksensa muista lähteistä. Näiden työpajojen osallistuminen kyselyyn oli vapaaehtoista, ja vain muutamat niistä osallistuivat. Kysely kattaa miltei kaikki nuorten työpajoille tarkoitettua valtionavustusta saavat työpajat ja pienen osan aikuisten pajoista. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 196 eri organisaatiota. Raportin taulukoissa rivien ja sarakkeiden summat eivät aina täsmää, koska luvut on pyöristetty.

Kyselyn kautta kerätty aineisto sisältää tietoa työpajatoiminnan organisoitumisesta, työpajojen toiminnan sisällöistä ja sen kehittämisuunnista. Kyselyn perusteella saadaan valtakunnallista ja alueellista tietoa pajoilla valmentautujina olevista nuorista sekä työpaja-ammattilaisista ja heidän työstään. Raportin aineisto koskee toimintavuotta 2014.

Kyselyn tuloksia käytetään aiempien vuosien tapaan hyödyksi useissa yhteyksissä, kuten:

- *työpajatoiminnan toteutumisen, toiminnan suunnan sekä kehittämisen määrittelemiseen*
- *tarvittavan tuen, ml. myönnettävän valtionavun, määrittelyyn*
- *valtion tulo- ja menoarvion valmistelun taustatietona*
- *uuden hallitusohjelman valmistelun taustatietona sekä hallituksen uuden lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman taustatietona*
- *EU:n rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon erityisesti valtakunnallisessa kehittämistyössä*
- *erilaisiin aluehallinnossa ja opetus –ja kulttuuriministeriössä tehtäviin raportteihin ja toiminta-kertomuksiin mm. nuorisolain (72/2006) edellyttämän nuorten sosiaalisen vahvistamisen toteuttamista koskevaan raportointiin*
- *nuorisotakuun kehittämiseen ja seuraamiseen*
- *paikallistason nuorten työpajatoiminnan ja siihen liittyvän moniammatillisen yhteistyön kehittämiseen*
- *esittelymateriaalina nuorten työpajatoiminnasta sekä kansallisesti että kansainvälisesti.*

1 Työpajatoiminta vuonna 2014

Työpaja on yhteisö, jossa työnteon ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön arjenhallintataitoja sekä kykyä ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön. Työpajojen menetelmiksi ovat vakiintuneet työ- ja yksilövalmennus. Työvalmennuksen avulla kehitetään valmentautujan työkykyä ja työelämässä tarvittavaa osaamista ja yleisiä työelämätaitoja, kun taas yksilövalmennuksella tuetaan toimintakyvyn ja arjenhallinnan kehittymistä. Työpajavalmennus perustuu tekemällä oppimiseen.

Nykyaikainen työpajatoiminta asemoituu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palveluiden ja nuorisotyön sekä avointen koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon. Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista ja se koostuu mm. valtionavusta (OKM, nuorisotoimi) toiminnan ylläpitäjän rahoitusosuudesta, hankerahoituksesta, valmennuspalveluiden tuloista (ostajina mm. KELA, TE-palvelut, sosiaalitoimi, oppilaitokset) sekä mahdollisista työtoiminnan tuotoista.

Vuoden 2014 raportista on syytä nostaa esiin ensinnäkin, että työpajatoiminta kattoi vuonna 2014 yhteensä 91,6 prosenttia kaikista Manner-Suomen kunnista. Lisäksi on huomioitava työpajatoiminnan hyvin tasaisena pysyneet asiakasmäärät, joista kuitenkin löytyy alueellisesti suuriakin eroja (s.9). Erittäin merkittävä muutos koskee työpajojen valmentautujien jakautumista erilaisiin toimenpiteisiin (s. 17). Vuonna 2014 kuntouttavassa työtoiminnassa olleiden valmentautujien osuus oli noussut noin 36 prosenttiin kaikista valmentautujista, kun vuonna 2013 se oli vielä 26 prosenttia. Vastaavasti työkokeilussa olevien valmentautujien osuus oli tippunut.

Yhteenveto vuoden 2014 työpajatoiminnasta

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 196 työpajaorganisaatiota. Vastausten perusteella työpajatoimintaan osallistui vuonna 2014 yhteensä 23 170 valmentautujaa, joista 14 200 (61 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Nuorten valmentautujien määrä oli hieman pienempi kuin edeltävänä vuonna (14 720), mutta valmentautujien kokonaismäärä oli lievästi kasvanut.

Suurimmat asiakasvolyymit kohdistuivat vuonna 2014 Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen AVI-alueille. Sen sijaan Lapin AVI-alueella valmentautujien määrät olivat vuoden aikana tippuneet yhteensä 520 hengellä. Vuonna 2013 Lapin AVI-alueella oli 1 950 valmentautujaa, mutta vuonna 2014 vain 1 430. Erityisesti määrien pudotus oli alueella kohdistunut alle 29-vuotiaisiin nuoriin.

Työpajojen henkilöstö teki toimintavuoden aikana yhteensä 1870 henkilötyövuotta (htv). Lukema on sama kuin viime vuonna. (Taulukko 1).

Taulukko 1. Yhteenveto työpajatoiminnasta vuonna 2014

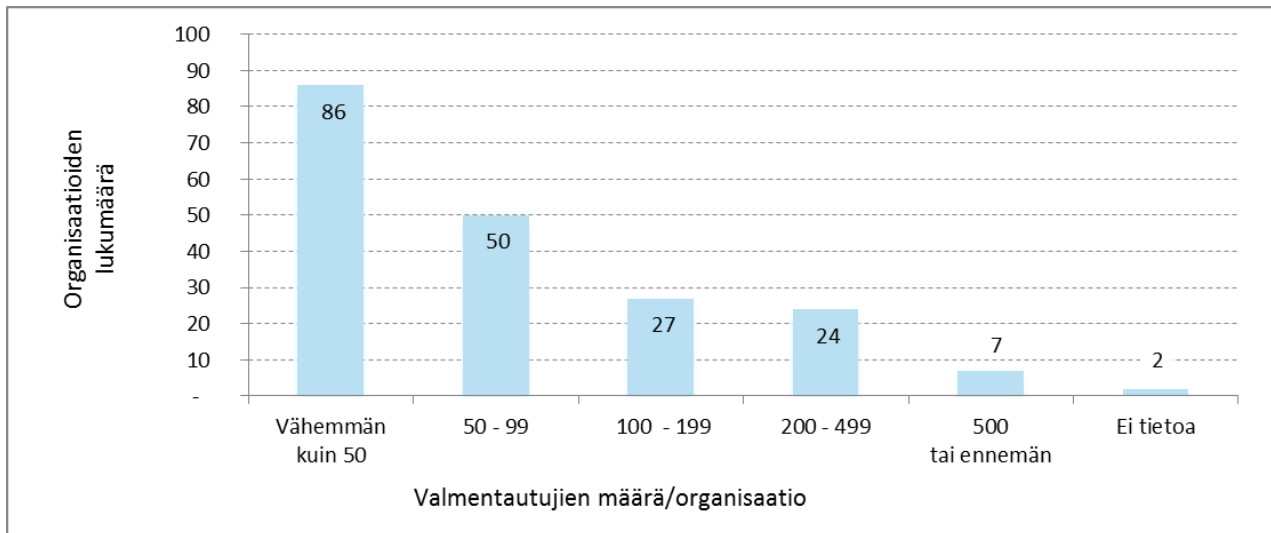
AVI / maakunta	Työpajat	Kuntien määrä / organisaatio vuonna 2014	Henkilökunta (htv)	Valmentautujat		
				Nuoret (< 29)		Yhteensä
	määrä 2014		määrä 2014	määrä 2014	määrä 2013	
Etelä-Suomi	43	2,4	500	4 790	6 670	6 120
Etelä-Karjala	3	4,0	30	540	970	860
Kanta-Häme	6	1,8	40	260	500	430
Kymenlaakso	3	4,0	80	680	1 250	1 280
Päijät-Häme	7	2,7	70	750	840	850
Uusimaa	24	2,0	270	2 560	3 110	2 710
Itä-Suomi	23	2,4	230	1 600	2 620	2 530
Etelä-Savo	7	1,6	60	290	490	560
Pohjois-Karjala	4	3,3	30	370	390	410
Pohjois-Savo	12	2,7	140	930	1 750	1 550
Lappi	18	1,8	180	700	1 430	1 950
Lappi	18	1,8	180	700	1 430	1 950
Lounais-Suomi	32	2,8	240	1 830	3 200	2 880
Satakunta	14	2,9	100	770	1 180	1 050
Varsinais-Suomi	18	2,7	130	1 060	2 020	1 830
Länsi-Sisä-Suomi	57	3,0	540	4 000	7 560	7 790
Etelä-Pohjanmaa	8	2,1	40	440	620	530
Keski-Pohjanmaa	3	3,3	30	480	880	690
Keski-Suomi	18	2,7	170	790	1 460	1 910
Pirkanmaa	22	3,0	220	1 790	3 690	3 680
Pohjanmaa	6	5,0	80	510	900	970
Pohjois-Suomi	23	1,8	180	1 290	1 700	1 640
Kainuu	4	1,5	30	160	280	320
Pohjois-Pohjanmaa	19	1,9	140	1 130	1 420	1 320
Yhteensä	196	2,5	1 870	14 200	23 170	22 900

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen valmentautujien määrä keskimäärin vuonna 2014

Kyselyyn vastanneista työpajoista 86 (44 %) oli sellaisia, joissa oli vuoden 2014 aikana vähemmän kuin 50 valmentautujaa. Vastaavasti yli 30 organisaatiossa oli vuoden 2014 aikana yli 200 valmentautujaa (Kuva 1). Alle 50 henkilöä valmentavien työpajojen määrä oli hieman pienempi ja 50–99 henkilöä valmentavien hie- man suurempi kuin vuonna 2013.

Kuva 1. Työpajojen valmentautujien määrä keskimäärin vuonna 2014 (n=196)

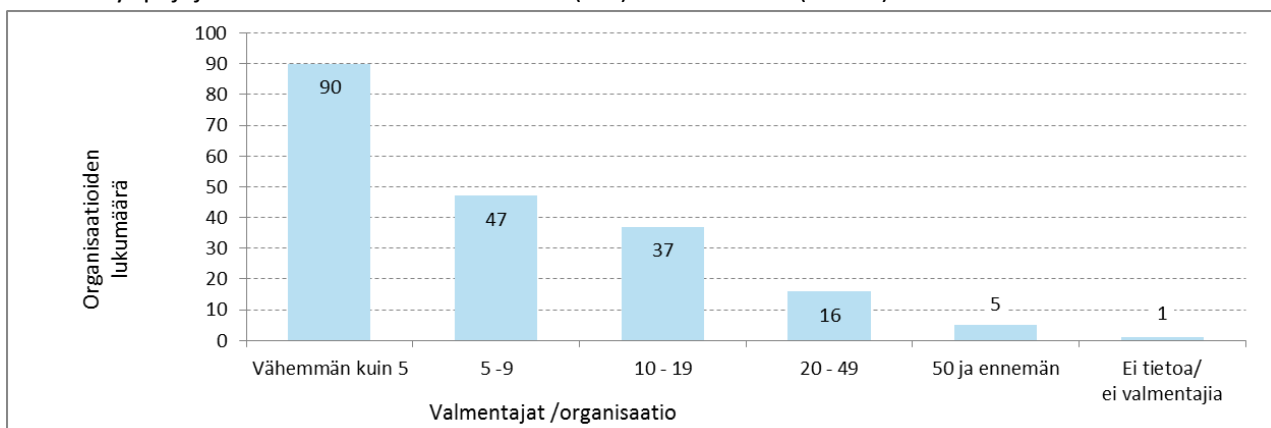

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen henkilöstön kokonaismäärä (htv) vuonna 2014

Yhteensä 90 (46 %) työpajassa henkilöstön kokonaismäärä oli vuonna 2014 vähemmän kuin viisi henkilöä. Vuonna 2013 alle viisi henkilöä työllistäviä työpajoja oli 99 kappaletta. Yli 20 henkilö työllistäviä työpajaor- ganisaatioita oli vuonna 2014 yhteensä 21.

Kuva 2. Työpajojen henkilöstön kokonaismäärä (htv) vuonna 2014 (n=196)

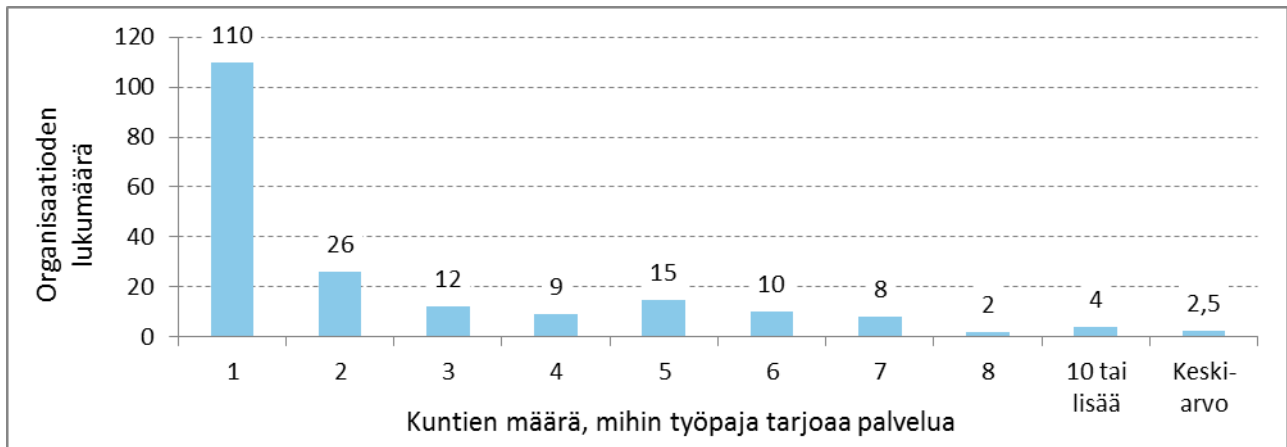

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen toiminta-alueen laajuus

Suurin osa työpajoista toimi vuonna 2014 ainoastaan yhden kunnan alueella. Nämä 110 työpajaa muodostivat noin 56 prosenttia kaikista kyselyn vastaajista. Toiminta-alueen laajuuden valtakunnallinen keskiarvo oli kuitenkin 2,5 kuntaa. Yli viiden kunnan alueella toimi yhteensä 39 työpajaa eli noin 19 prosenttia vastaajista. (Kuva 3).

Kuva 3. Kuntien määrä, joille työpajaorganisaatiot tarjosivat palveluita vuonna 2014 (n=196)

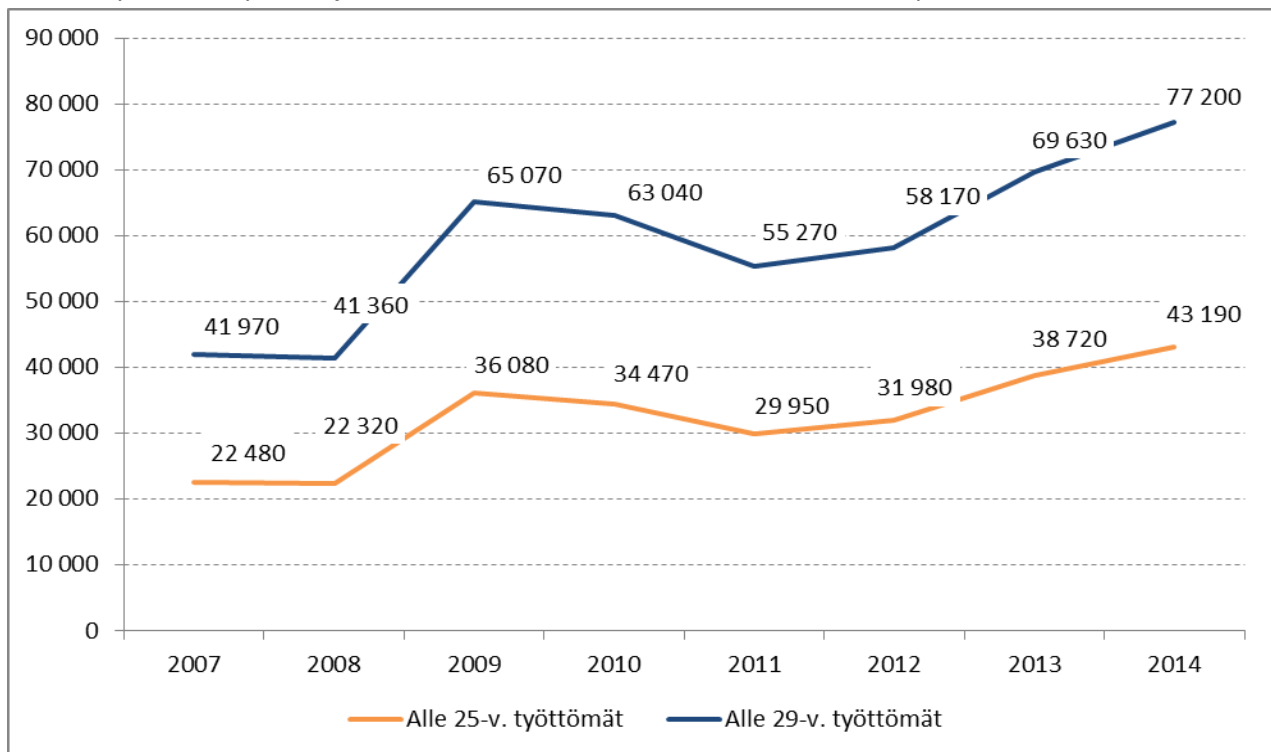
Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

2 Valmentautajat ja valmentajat 2007–2014

Nuorten työttömyys ja valmentautujien määrät vuosina 2007–2014

Vuoden 2014 aikana nuorisotyöttömyys on edelleen jatkanut kasvuaan. Vuonna 2014 Manner-Suomessa oli keskimäärin kuukauden lopussa 77 200 alle 29-vuotiasta työtöntä työnhakijaa. Tämä on noin 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013. Myös alle 25-vuotiaita työttömien työnhakijoiden määrä oli kasvanut. Heitä oli Manner-Suomen alueella keskimäärin kuukauden lopussa 43 190 eli noin 12 prosenttia enemmän kuin edeltävänä vuonna.

Kuva 4. Työttömät työnhakijat Manner-Suomessa keskimäärin kuukauden lopussa vuosina 2007–2014.

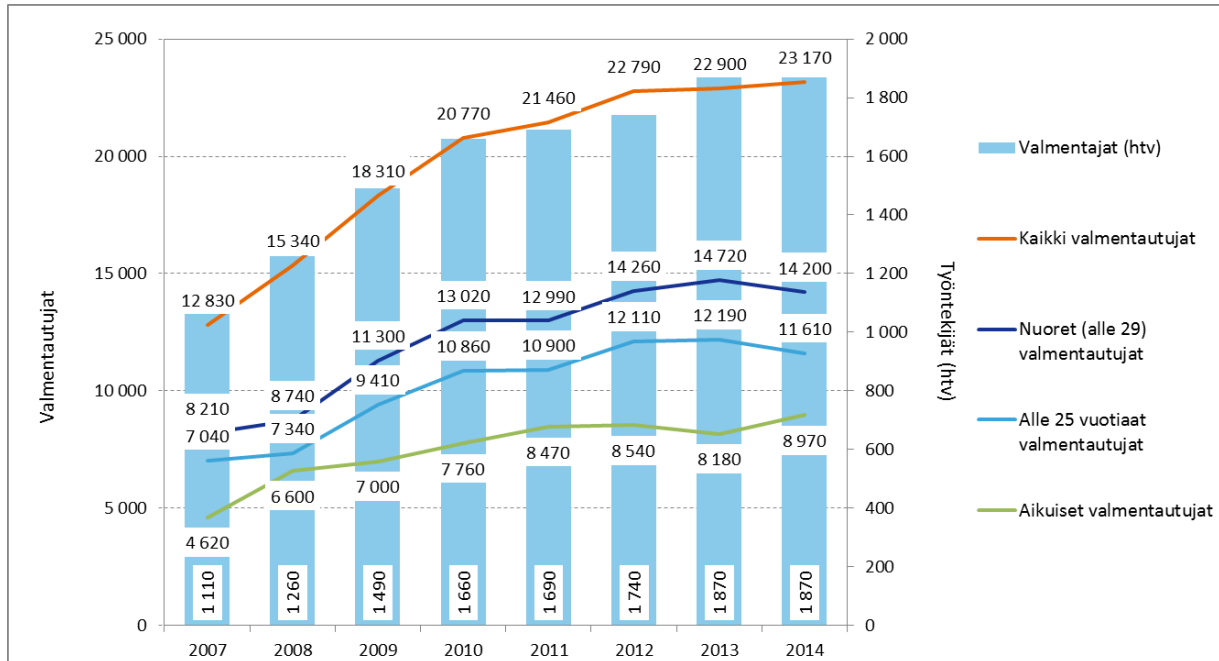

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö/Työväilytilasto

Työpajojen valmentajat ja valmentautajat vuosina 2007–2014

Työpajoille sijoittuneiden valmentautujien kokonaismäärä on pysynyt lähes samana kuin vuonna 2013. Vuonna 2014 valmentautujia oli yhteensä 23 170, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 22 900. Alle 29-vuotiaiden valmentautujien määrä oli vuoden aikana hieman pienentynyt. Heitä oli vuonna 2014 yhteensä 14 200, eli ainoastaan 520 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2013. Alle 25-vuotiaita nuoria valmentautujia oli vuonna 2014 yhteensä 11 610. Aikuisten valmentautujien määrä oli vuodesta 2013 noussut. Heitä oli vuonna 2014 yhteensä 8 970, kun vuonna 2013 lukema oli 8 180. (Kuva 5).

Kuva 5. Työpajojen työntekijät ja valmentautujat vuosina 2007–2014

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautujat AVI-alueen ja maakunnan mukaan vuosina 2007–2014

Yksittäisillä AVI-alueilla ja maakunnissa valmentautujien määrät vaihtelivat vuositasolla valtakunnallista lukemaa enemmän. Lapin AVI-alueella valmentautujien määrä laski yli neljänneksellä vuodesta 2013. Myös Länsi- ja Sisä-Suomen AVI-alueella valmentautujien määrät laskivat edeltävään vuoteen verrattuna jonkin verran (-2,9 %).

Maakunnittain erot olivat suurempia. Esimerkiksi Keski-Suomen maakunnassa valmentautujia oli noin 23 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2013. Saman AVI-alueen sisällä Pohjois- että Etelä-Pohjanmaalla valmentautujien määrät olivat taas nousseet huomattavasti. Myös Kanta-Hämeen maakunnassa valmentautujien määrät nousivat noin viidenneksellä. Suurinta kasvu oli Lounais-Suomen (+11 %) ja Etelä-Suomen (+8,9 %) AVI-alueilla.

Vaikka valmentautujien kokonaismäärä olikin pysynyt lähes samana edellisvuoteen nähden, alle 29-vuotiaiden valmentautujien määrä oli kuitenkin valtakunnallisesti pienentynyt noin 3,5 prosenttia. Erityisesti määrrien pienentyminen kohdentui Lapin (-25,2 %) ja Länsi- ja Sisä-Suomen (-10,3 %) AVI-alueille.

Taulukko 2. Työpajojen valmentautajat AVI–alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2014

AVI/ Maakunta	Ikäryhmä	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2013- 2014
		määrä								
Etelä-Suomi	yhteensä	3 170	3 650	4 060	5 000	6 070	5 770	6 120	6 670	8,9
	nuoret (<29)	2 510	2 670	3 220	3 880	3 990	4 380	4 650	4 790	2,9
Etelä-Karjala		260	230	420	600	870	760	860	970	12,6
Kanta-Häme		160	210	280	430	450	420	430	500	18,4
Kymenlaakso	yhteensä	820	800	820	950	1 150	1 330	1 280	1 250	- 2,4
Päijät-Häme		430	480	510	490	850	540	850	840	- 0,6
Uusimaa		1 500	1 930	2 020	2 530	2 760	2 720	2 710	3 110	14,6
Itä-Suomi	yhteensä	1 210	1 050	1 950	2 210	2 200	2 300	2 530	2 620	3,6
	nuoret (<29)	900	690	1 270	1 480	1 480	1 580	1 600	1 600	- 0,1
Etelä-Savo		390	320	450	500	420	570	560	490	- 13,9
Pohjois-Karjala	yhteensä	200	310	360	410	400	440	410	390	- 6,3
Pohjois-Savo		620	420	1 150	1 290	1 380	1 280	1 550	1 750	12,6
Lappi	yhteensä	1 310	2 330	2 230	1 770	1 750	2 320	1 950	1 430	- 26,6
	nuoret (<29)	380	690	960	720	800	870	930	700	- 25,2
Lappi	yhteensä	1 310	2 330	2 230	1 770	1 750	2 320	1 950	1 430	- 26,6
Lounais-Suomi	yhteensä	1 220	1 680	2 020	2 470	2 360	2 620	2 880	3 200	11,0
	nuoret (<29)	950	1 100	1 220	1 540	1 420	1 590	1 840	1 830	- 0,9
Satakunta		410	530	590	740	720	910	1 050	1 180	11,8
Varsinais-Suomi	yhteensä	810	1 160	1 430	1 730	1 640	1 720	1 830	2 020	10,6
Länsi-Sisä-Suomi	yhteensä	4 850	5 460	6 760	7 860	7 640	8 110	7 790	7 560	- 2,9
	nuoret (<29)	2 790	2 800	3 640	4 260	4 160	4 510	4 460	4 000	- 10,3
Etelä-Pohjanmaa		370	430	540	640	750	470	530	620	17,1
Keski-Pohjanmaa		350	330	570	670	660	940	690	880	27,4
Keski-Suomi	yhteensä	940	1 080	1 250	1 390	1 560	1 900	1 910	1 460	- 23,3
Pirkanmaa		2 300	2 810	3 470	4 040	3 670	3 700	3 680	3 690	0,1
Pohjanmaa		900	810	930	1 120	1 010	1 100	970	900	- 7,3
Pohjois Suomi	yhteensä	1 070	1 170	1 290	1 480	1 440	1 680	1 640	1 700	4,0
	nuoret (<29)	690	790	1 010	1 120	1 150	1 340	1 240	1 290	4,6
Kainuu		370	350	360	440	320	340	320	280	- 10,4
Pohjois-Pohjanmaa	yhteensä	700	820	930	1 040	1 120	1 340	1 320	1 420	7,4
Suomi yhteensä	yhteensä	12 830	15 340	40 650	20 770	21 460	22 790	22 900	23 170	1,2
	nuoret (<29)	8 210	8 740	11 300	13 020	12 990	14 260	14 720	14 200	- 3,5

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

3 Työpajojen valmentautajat vuonna 2014

Valmentautajat sukupuolen ja ikäryhmän mukaan

Suurin osa työpajojen valmentautujista on miehiä. Vuonna 2014 miehet muodostivat lähes 60 % kaikista työpajojen valmentautujista. Ikäryhmien välillä ei juuri ollut eroja. Suurin sukupuolten välinen jakauma oli 25-28-vuotiaiden ikäryhmässä. Eroa miesten ja naisten jakaumien välillä selittää osittain se, että miesten työttömyys on valtakunnallisesti ollut korkeammalla tasolla kuin naisten. Lisäksi naisten koulutustaso on usein korkeampi kuin miesten.

Taulukko 3. Valmentautujien määrä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuonna 2014

Ikäryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä määrä	Miesten ja naisten osuus (%) vuonna 2014	
	määrä	osuus %	määrä	osuus %		Miehet	Naiset
nuoret yhteensä	8 300	(58,5)	5 900	(41,5)	14 200	58,5	41,5
alle 17 vuotta	290	(54,5)	240	(45,5)	530	54,5	45,5
17-20 vuotta	2 870	(55,0)	2 350	(45,0)	5 230	55,0	45,0
21-24 vuotta	3 560	(60,8)	2 300	(39,2)	5 850	60,8	39,2
25-28 vuotta	1 580	(61,0)	1 010	(39,0)	2 590	61,0	39,0
29-49 vuotta	3 320	(58,6)	2 350	(41,4)	5 670	58,6	41,4
yli 50 vuotta	1 840	(55,9)	1 460	(44,1)	3 300	55,9	44,1
yhteensä	13 470	(58,1)	9 700	(41,9)	23 170	58,1	41,9

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat ikäryhmän, AVI-alueen ja maakunnan mukaan

Taulukossa 4 tarkastellaan valmentautujien jakautumista ikäryhmittäin eri AVI-alueilla ja maakunnissa. Erittäin Etelä- ja Pohjois-Suomen AVI-alueilla painottui vuonna 2014 nuorten, alle 29-vuotiaiden valmentautujien osuus. Etelä-Suomessa nuoria oli vuonna 2014 4 790 ja he muodostivat noin 72 prosenttia kaikista alueen valmentautujista, Pohjois-Suomessa sama lukema oli noin 76 prosenttia. Vastaavasti Lapin ja Länsi- ja Sisä-Suomen AVI-alueilla nuorten ja aikuisten määrät olivat lähes yhtä suuret.

Taulukko 4. Valmentautujien määrät ikäryhmän, AVI-alueen ja maakunnan mukaan vuonna 2014

AVI/ Maakunta	Alle 17 vuotta	17-20 vuotta	21-24 vuotta	25-28 vuotta	Nuoret <29 vuotta	29-49 vuotta	Yli 50 vuotta	Yhteensä
	määrä (%)							
Etelä-Suomi	130 <i>(1,9)</i>	1 910 <i>(28,6)</i>	2 090 <i>(31,3)</i>	660 <i>(9,9)</i>	4 790 <i>(71,8)</i>	1 170 <i>(17,5)</i>	710 <i>(10,6)</i>	6 670 <i>(100)</i>
Etelä-Karjala	30	180	220	100	540	290	140	970
Kanta-Häme	-	80	110	70	260	170	70	500
Kymenlaakso	40	230	290	130	680	300	270	1 250
Päijät-Häme	10	230	470	50	750	70	30	840
Uusimaa	50	1 200	1 000	320	2 560	340	210	3 110
Itä-Suomi	70 <i>(2,7)</i>	600 <i>(22,9)</i>	600 <i>(22,9)</i>	330 <i>(12,6)</i>	1 600 <i>(61,1)</i>	630 <i>(24,0)</i>	400 <i>(15,3)</i>	2 620 <i>(100)</i>
Etelä-Savo	10	110	110	60	290	100	90	490
Pohjois-Karjala	10	150	150	60	370	10	-	390
Pohjois-Savo	40	340	340	210	930	510	300	1 750
Lappi	30 <i>(2,1)</i>	250 <i>(17,5)</i>	260 <i>(18,2)</i>	170 <i>(11,9)</i>	700 <i>(49,0)</i>	420 <i>(29,4)</i>	310 <i>(21,7)</i>	1 430 <i>(100)</i>
Lappi	30	250	260	170	700	420	310	1 430
Lounais-Suomi	90 <i>(2,8)</i>	700 <i>(21,9)</i>	730 <i>(22,8)</i>	310 <i>(9,7)</i>	1 830 <i>(57,2)</i>	880 <i>(27,5)</i>	500 <i>(15,6)</i>	3 200 <i>(100)</i>
Satakunta	20	250	340	160	770	300	110	1 180
Varsinais-Suomi	70	450	390	160	1 060	580	380	2 020
Länsi-Sisä-Suomi	180 <i>(2,4)</i>	1 290 <i>(17,1)</i>	1 610 <i>(21,3)</i>	920 <i>(12,2)</i>	4 000 <i>(52,9)</i>	2 310 <i>(30,6)</i>	1 250 <i>(16,5)</i>	7 560 <i>(100)</i>
Etelä-Pohjanmaa	40	140	180	80	440	120	60	620
Keski-Pohjanmaa	10	170	180	120	480	320	80	880
Keski-Suomi	60	210	300	220	790	440	240	1 460
Pirkanmaa	60	570	750	410	1 790	1 150	750	3 690
Pohjanmaa	20	200	210	100	510	270	120	900
Pohjois-Suomi	40 <i>(2,4)</i>	480 <i>(28,2)</i>	580 <i>(34,1)</i>	200 <i>(11,8)</i>	1 290 <i>(75,9)</i>	270 <i>(15,9)</i>	130 <i>(7,6)</i>	1 700 <i>(100)</i>
Kainuu	10	60	70	30	160	90	40	280
Pohjois-Pohjanmaa	30	430	510	170	1 130	190	100	1 420
Suomi yhteensä	530 <i>(2,3)</i>	5 230 <i>(22,6)</i>	5 850 <i>(25,2)</i>	2 590 <i>(11,2)</i>	14 200 <i>(61,3)</i>	5 670 <i>(24,5)</i>	3 300 <i>(14,2)</i>	23 170 <i>(100)</i>

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat koulutustaustan ja AVI-alueen mukaan

Suurin osa työpajojen valmentautujista oli vuonna 2014 pelkän peruskoulututkinnon varassa. Pelkkä peruskoulututkinto oli noin 41 prosentilla kaikista valmentautujista ja yli 50 prosentilla alle 29-vuotiaista nuorista (Taulukot 5 ja 6). Pelkän peruskoulun suorittaneiden määrä oli noussut kaikkien valmentautujien ryhmässä yhteensä 850 henkilöllä eli noin kymmenellä prosentilla vuodesta 2013.

Peruskoulututkinnon jälkeen valmentautujien toiseksi yleisin koulutustausta oli 2. asteen ammatillinen tutkinto. Tämä koulutustausta oli yli neljänneksellä sekä kaikista valmentautujien että alle 29-vuotiaista. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden määrä on noussut kaikkien valmentautujien ryhmässä edellisestä vuodesta yhteensä 883 henkilöllä eli 15 prosenttia. Nuorten osalta lukumäärä oli lähes sama kuin edeltävänä vuonna.

Huomioitavaa on, että suurelta osalta (17,9 %) valmentautujista puuttui edelleen tieto koulutuksesta.

Taulukko 5. Kaikkien valmentautujien koulutustaustat AVI-alueittain vuonna 2014

AVI	Peruskoulussa	Peruskoulu keskeytynyt	Peruskoulu	Lukion oppimäärä	Ylioppilas	2. asteen ammatillinen tutkinto	AMK / yliopisto tutkinto	Muu / Ulkomailla suoritettu tutkinto	Ei tietoa	Yhteensä
	määrä									
Etelä-Suomi	100	140	3 000	70	360	1 480	50	110	1 370	6 670
Itä-Suomi	40	20	1 100	10	90	770	30	90	470	2 620
Lappi	20	-	400	10	50	390	20	10	530	1 430
Lounais-Suomi	50	20	1 480	20	140	870	60	100	470	3 200
Länsi-Sisä-Suomi	120	70	2 890	60	350	2 460	210	170	1 240	7 560
Pohjois Suomi	40	20	690	20	130	680	40	20	70	1 700
Suomi määrä	360	260	9 560	180	1 110	6 640	410	500	4 150	23 170
yhteensä %	(1,6)	(1,1)	(41,3)	(0,8)	(4,8)	(28,7)	(1,7)	(2,1)	(17,9)	(100)

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Taulukko 6. Alle 29-vuotiaiden valmentautujien koulutustaustat AVI-alueittain vuonna 2014

AVI	Peruskoulussa	Peruskoulu keskeytynyt	Peruskoulu	Lukion oppimäärä	Ylioppilas	2. asteen ammatillinen tutkinto	AMK / yliopisto tutkinto	Muu / Ulkomailla suoritettu tutkinto	Ei tietoa	Yhteensä
	määrä									
Etelä-Suomi	90	140	2 420	60	340	1 110	20	50	570	4 790
Itä-Suomi	40	10	870	10	80	350	10	40	190	1 600
Lappi	20	-	290	10	40	180	-	-	150	700
Lounais-Suomi	40	20	990	10	100	500	10	50	110	1 830
Länsi-Sisä-Suomi	90	50	2 000	30	240	1 060	40	60	430	4 000
Pohjois Suomi	40	10	610	10	120	440	10	10	40	1 290
Suomi määrä	320	220	7 190	130	910	3 650	90	200	1 500	14 200
yhteensä %	(2,2)	(1,6)	(50,6)	(0,9)	(6,4)	(25,7)	(0,6)	(1,4)	(10,6)	(100)

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat äidinkielen ja AVI-alueen mukaan

Noin kuudella prosentilla (1 370) valmentautujista oli vuonna 2014 muu äidinkieli kuin suomi, ruotsi tai saame. Vieraskielisten määrä oli hieman kasvanut edellisestä vuodesta, jolloin vieraskielisiä oli 1 220 eli 5,3 prosenttia kaikista valmentautujista. Erityisesti määrien kasvu oli kohdistunut Etelä- ja Lounais-Suomen AVI-alueille.

Suurin vieraskielisten valmentautujien kieliryhmä olivat venäjänkieliset. Muita suuria ryhmiä ovat arabian-, somalian- ja kurdinkieliset. Yhteensä työpajojen valmentautajat puhuvat noin 60 eri kieltä. (Taulukko 7).

Taulukko 7. Valmentautujien määrät äidinkielen ja AVI-alueen mukaan vuonna 2014

Äidinkieli	Etelä-Suomi	Itä-Suomi	Lappi	Lounais-Suomi	Länsi-Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Kaikki yhteensä
Kotimaiset kielet	5 870	2 520	1 360	2 740	7 020	1 620	21 120
	(88,0)	(96,2)	(95,1)	(85,6)	(92,9)	(95,3)	(91,2)
Suomi	5 740	2 510	1 350	2 680	6 600	1 620	20 490
Ruotsi	130	-	-	60	430	-	630
Saame	-	-	-	-	-	-	-
Vieraat kielet	450	90	80	260	460	40	1 370
	(6,7)	(3,4)	(5,6)	(8,1)	(6,1)	(2,4)	(5,9)
Albania	10	-	-	10	10	-	30
Arabia	30	10	10	60	60	10	170
Kurdi	20	-	20	40	30	-	110
Somali	50	-	-	40	40	-	130
Thai	10	-	10	10	20	-	50
Venäjä	110	30	20	30	50	10	240
Vietnam	20	-	-	10	10	-	40
Viro	30	-	-	20	10	-	70
Muu	170	50	20	40	230	20	530
Ei tietoa	360	10	-	200	70	40	680
Yhteensä	6 670	2 620	1 430	3 200	7 560	1 700	23 170

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Muut kielet (58): afganistan, afrikans, antaria, aramea, azeri, baria, bosnia, bulgaria, burma, dari, denga, edo, englanti, espanja, etelä-sudan, farsi, filippiini, fur, gagua, gambia, georgia, hindi, hollanti, indonesia, irak, iran, italia, jemen, karen, kenia, kiina, kinjaruanda, kongo, kosovo, kreikka, lingala, malayan, mandarin, moru, myanmar, norja, nuba, pashto, persia, portugali, puola, ranska, romani, saksa, serbokratia, srilanka, suahili, tagalog, tansania, turkki, unkari, viittomakieli, wolof.

Valmentautajat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan

Taulukossa 8 tarkastellaan valmentautujien valmennusjaksojen keskimääräisiä pituuksia kuukausina. Suurin osa (61 %) työpajojen valmennusjaksoista kesti vuonna 2014 yhteensä 1-6 kuukautta. Valmennusjaksot olivat vuoden sisällä hieman lyhentyneet. Vuonna 2013 yhteensä 1-6 kuukautta kestäneiden jaksosten osuus oli vielä 64 prosenttia. Yli kuusi kuukautta kestäneitä valmennusjaksoja oli vuonna 2014 yhteensä 6 880 eli 29 prosenttia kaikista jaksoista.

AVI-alueittain pisimmät valmennusjaksot sijoittuivat erityisesti Lapin ja Länsi- ja Sisä-Suomen alueille. Lapissa yli kuusi kuukautta kestäneet jaksot muodostivat 39 prosenttia kaikista jaksoista, Länsi- ja Sisä-Suomessa vastaava luku oli 34 prosenttia. Osittain pitkät jaksot selittyvät sillä, että juuri näillä AVI-alueilla aikuiset valmentautajat muodostivat suuren asiakasryhmän.

Taulukko 8. Työpajojen valmennusjaksojen keskimääräiset kestot kuukausina vuonna 2014

AVI	Alle 2 kk		2-3 kk		3-6 kk		6 kk - 1 v.		Yli 1 v.		Ei tietoa	Yhteensä
	määrä (%)											
Etelä-Suomi	1 760	(26,4)	1 050	(15,7)	1 740	(26,1)	1 150	(17,2)	730	(10,9)	240	6 670
Itä-Suomi	780	(29,8)	540	(20,6)	550	(21,0)	450	(17,2)	170	(6,5)	130	2 620
Lappi	330	(22,9)	160	(11,1)	360	(25,0)	420	(29,2)	140	(9,7)	30	1 440
Lounais-Suomi	800	(25,0)	400	(12,5)	780	(24,4)	700	(21,9)	210	(6,6)	310	3 200
Länsi-Sisä-Suomi	1 270	(16,8)	820	(10,8)	1 600	(21,2)	1 780	(23,5)	790	(10,4)	1 300	7 560
Pohjois Suomi	470	(27,5)	320	(18,7)	450	(26,3)	280	(16,4)	70	(4,1)	120	1 710
Suomi yhteensä	5 410	(23,3)	3 280	(14,2)	5 470	(23,6)	4 770	(20,6)	2 110	(9,1)	2 130	23 170

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat ohjaavan tahon ja ikäryhmän mukaan

Valmentautajat tulevat tyypillisesti pajoille jonkun ohjaavan tahon lähettäminä. Sekä aikuisten että alle 29-vuotiaiden valmentautujien ryhmissä merkittävien työpajoille ohjaava taho oli vuonna 2014 työhallinto. Aikuisten ryhmässä työhallinnon osuus ohjaavana tahona oli 52 prosenttia ja nuorten osalta 41 prosenttia. Toiseksi yleisin ohjaavataho sekä aikuisten että nuorten osalta oli sosiaali- ja terveystoimi ja nuorisotyö. Kummassakin ikäryhmässä sen kautta pajoille ohjautuneet valmentautajat muodostivat noin neljänneksen. Valmentautujia tuli pajoille runsaasti myös oma-aloitteisesti. (Taulukko 9).

Taulukko 9. Valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon ja ikäryhmän mukaan vuonna 2014

Ohjaava taho		Aikuiset		Nuortet (< 29 v.)		Yhteensä	
		määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus
Työhallinto	TE-toimisto	3 570	39,7	4 560	32,1	8 130	35,1
	Työvoiman palvelukeskus	1 110	12,3	1 280	9,0	2 390	10,3
	Yhteensä	4 670	52,1	5 850	41,2	10 520	45,4
Oppilaitos	Peruskoulu	10	0,1	330	2,3	340	1,5
	2. asteen oppilaitos	90	1,0	1 010	7,1	1 100	4,7
	Muu oppilaitos	60	0,6	140	1,0	200	0,8
	Yhteensä	150	1,7	1 480	10,4	1 630	7,1
Sosiaali- ja terveystoimi / Nuorisotyö	Sosiaali- ja terveystoimi	2 030	22,7	2 120	15,0	4 160	17,9
	Mielenterveyspalvelut	320	3,6	300	2,1	630	2,7
	Etsivä nuorisotyö	20	0,2	1 220	8,6	1 240	5,4
	Yhteensä	2 370	26,5	3 650	25,7	6 030	26,0
Muut viranomaiset	KELA	250	2,8	140	1,0	390	1,7
	Työeläkelaitos tai vakuutusyhtiö	50	0,6	10	0,1	60	0,3
	Kriminaalihuolto	160	1,8	60	0,5	220	1,0
	Armeija/Time out	-	-	30	0,2	30	0,1
	Yhteensä	460	5,1	240	1,7	700	3,0
Muu	Suoraan työpajalle (mm. itse, kavereiden- tai sukulaisen yhteydenotto)	730	8,2	1 470	10,4	2 200	9,5
	Muu taho (erittele alla)	340	3,8	900	6,3	1 240	5,3
	Ei rek. tietoa	240	2,6	620	4,4	860	3,7
	Yhteensä	1 310	14,6	2 990	21,0	4 300	18,5
Yhteensä		8 970	100	14 200	100	23 170	100

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat ohjaavan tahon ja AVI-alueen mukaan

AVI-alueittain tarkasteltuna työhallinnon kautta pajalle ohjautuminen oli vuonna 2014 suhteellisesti pienintä Lapin ja Pohjois-Suomen AVI-alueilla. Lapin AVI-alueella työhallinnon kautta tulleet muodostivat noin 32 prosenttia (460) kaikista valmentautujista. Pohjois-Suomen AVI alueella työhallinnon kautta tulneiden osuus oli vastaavasti 34 prosenttia (580).

Työhallinnon kautta tulneiden valmentautujien määrä oli suurinta Etelä-Suomen AVI-alueella. Siellä nämä valmentautajat muodostivat vuonna 2014 noin 53 prosenttia kaikista asiakkaista.

Huomioitavaa on myös, että erityisesti Itä-Suomen AVI-alueella sosiaali- ja terveystoimen tai nuorisotoimen kautta tulleet valmentautujat (1 110) muodostivat suuremman ryhmän kuin työhallinnon kautta tulleet (990). (Taulukko 10).

Taulukko 10. Valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon ja AVI-alueen mukaan vuonna 2014.

Ohjaava tah		Etelä-Suomi	Itä-Suomi	Lappi	Lounais-Suomi	Länsi-Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Suomi yhteensä	
								määrä	osuus %
Työvoimahallinto	TE-toimisto	2 710	750	280	1 360	2 580	460	8 130	35,1
	Työvoiman palvelukeskus	860	240	180	140	850	120	2 390	10,3
	Yhteensä	3 570	990	460	1 490	3 430	580	10 520	45,4
Oppilaitos	Peruskoulu	100	30	20	40	110	40	340	1,5
	2. asteen oppilaitos	290	160	80	90	380	100	1 100	4,7
	Muu oppilaitos	30	10	40	30	70	20	200	0,8
	Yhteensä	420	200	130	170	560	150	1 630	7,1
Sosiaali- ja terveystoimi / Nuorisotyö	Sosiaali- ja terveystoimi	440	890	380	730	1 320	400	4 160	17,9
	Mielenterveyspalvelut	90	90	40	10	350	50	630	2,7
	Etsivä nuorisotyö	340	130	90	200	370	120	1 240	5,4
	Yhteensä	870	1 110	510	940	2 040	570	6 030	26,0
Muut viranomaiset	KELA	140	10	60	-	110	70	390	1,7
	Työeläkelaitos tai vakuutusyhtiö	10	-	10	10	20	-	60	0,3
	Kriminaalihuolto	20	20	10	20	140	10	220	1,0
	Armeija/Time out	-	-	-	10	10	-	30	0,1
	Yhteensä	180	40	80	40	270	80	700	3,0
Muu	Suoraan työpajalle (mm. itse, kavereiden- tai sukulaisen yhteydenotto)	960	190	60	210	580	200	2 200	9,5
	Muu tah	170	80	150	260	490	90	1 240	5,3
	Ei tietoa	510	20	40	90	180	20	860	3,7
Yhteensä		6 670	2 620	1 430	3 200	7 560	1 700	23 170	100,0

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valmentautajat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan vuosina 2011, 2013, ja 2014

Valmentautajat ovat työpajoilla pääsääntöisesti ohjaavan tahon toimenpiteessä. Vuonna 2014 noin 36 prosenttia (8 430) työpajoilla olleista valmentautujista oli kunnan tai työhallinnon kuntouttavassa työtoiminnassa. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien prosentuaalinen osuus oli vuoden aikana kasvanut noin kymmenellä prosentilla eli 2 400 hengellä ja ohittanut näin työkokeilussa olleiden määrän. Tämä hyvin merkittävä muutos voi osittain liittyä muita toimenpiteitä koskevien säädösten tiukentumiseen vuoden aikana.

Toiseksi yleisin työpajoilla toteutettava toimenpide oli työkokeilu. Vuonna 2014 noin 28 prosenttia (6 530) kaikista työpajojen valmentautujista oli tässä toimenpiteessä. Luku on tippunut vuodesta 2013 yhteensä 480 valmentautujalla. Taustalla tuntuu vaikuttavan edelleen työhallinnon organisaatiouudistuksesta ja JTYP-lain tulkinnoista johtuva ohjautuvuusongelma. Kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilun lisäksi myös palkkatuella olleiden valmentautujien osuus oli vuonna 2014 merkittävä. Sen piirissä oli yhteensä 3 310 henkilöä eli 14,3 prosenttia kaikista valmentautujista.

Vastaavasti sekä Kelan toimenpiteiden että koulutuspalveluiden osuudet olivat vuonna 2014 pieniä.

Taulukko 11. Valmentautajat lähettävän tahon toimenpiteiden mukaan vuosina 2011, 2013, ja 2014*

Toimenpide		2014		2013		2011	
		määrä	osuus n= 23170	määrä	osuus n= 22900	määrä	osuus n= 21500
Työhallinto	Työkokeilussa	6 530	28,2 %	7 010	30,6 %	4 960	23,1 %
	Töissä palkkatuella/työsuhteessa	3 310	14,3 %	2 990	13,1 %	3 260	15,1 %
	Työvoimapoliittisessa koulutuksessa	590	2,5 %	560	2,5 %	1 160	5,4 %
	Työhönvalmennuksessa	1 250	5,4 %	330	1,4 %	3 230	15,0 %
Kunnan ja työhallinnon palvelu	Kuntouttavassa työtoiminnassa	8 430	36,4 %	6 030	26,3 %	3 830	17,8 %
	Maahanmuuttajan kotoutumistoimenpiteessä	50	0,2 %	80	0,3 %	50	0,2 %
Kunnan palvelut	Sosiaalitoimen ennalta ehkäisevässä tukitoimessa	1 000	4,3 %	880	3,8 %	850	3,9 %
	Kehitysvammaisten päivätoiminnassa	240	1,1 %	270	1,2 %	230	1,1 %
KELA	Kuntoutustarveselvityksessä	40	0,2 %	120	0,5 %	30	0,2 %
	Vajaakuntoisten ammatillisessa koulutuksessa	10	0,0 %	10	0,0 %	40	0,2 %
	Avomuotoisessa työhönvalmennuksessa	40	0,2 %	160	0,7 %	80	0,4 %
	Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennuksessa	540	2,3 %	530	2,3 %	440	2,1 %
	Vajaakuntoisten työhönvalmennuksessa	10	0,0 %	70	0,3 %	70	0,3 %
Koulutuspalvelut (Kunta /Valtio/ Oppilaitos)	Peruskoulussa (sisältää joustavan perusopetuksen) (kunta)	190	0,8 %	260	1,1 %	180	0,8 %
	Peruskoulun TET-jaksolla (kunta)	150	0,6 %	140	0,6 %	110	0,5 %
	Pajakoulussa (kunta/oppilaitos)	150	0,7 %	200	0,9 %	250	1,1 %
	Oppisopimuksella (kunta/valtio)	220	0,9 %	200	0,9 %	170	0,8 %
	Ammatillisessa koulutuksessa (oppilaitos)	1 070	4,6 %	1 080	4,7 %	1 070	5,0 %
	Ammatillisessa erityisopetuksessa (oppilaitos)	200	0,9 %	200	0,9 %	30	0,1 %
	Lukiossa (oppilaitos)	20	0,1 %	-	-	-	-
Muut tahot	Palveluohjauksessa (ohjattu muualle kuin työpajalle)	2 100	9,0 %	3 430	15,0 %	2 510	11,7 %
	Työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa (eri tahoja)	470	2,0 %	690	3,0 %	910	4,2 %
	Siviilipalveluksessa (valtio)	30	0,1 %	10	0,0 %	20	0,1 %
	Jossakin muussa toimenpiteessä	3 350	14,4 %	3 310	14,5 %	2 300	10,7 %

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

*kysymyksessä useita vastausvaihtoehtoja

Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson aikana tai sen jälkeen

Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson aikana ja jälkeen positiiviseen palveluun kuten koulutukseen, työelämään, edelleen työpajalle, muuhun palveluun tai muualle (esim. armeija, perhevapaa) on merkittävä työpajojen vaikuttavuutta mittaava muuttuja.

Vuonna 2014 kaikista valmentautujista suurin osa (32 %) sijoittui valmennusjakson jälkeen edelleen työpajalle. Aikuisten osalta lukema oli jopa 40 prosenttia ja alle 29-vuotiaiden osalta 27 prosenttia. Koulutukseen sijoittui kaikista valmentautujista yhteensä 14 prosenttia. Aikuisten ja nuorten välillä oli tässä kysymyksessä selkeä ero. Nuorista 19 prosenttia oli valmennusjakson jälkeen sijoittunut koulutukseen, aikuisilla sama lukema oli vain 5 prosenttia. (Taulukko 12).

Yhteensä positiivisiin palveluihin sijoittui vuonna 2014 noin 64 prosenttia kaikista valmentautujista. Työttömäksi sijoittui kaikista työpajojen valmentautujista yhteensä 3 320 henkilöä (14 %). Aikuisten osalta työttömyys oli hieman todennäköisempää kuin alle 29-vuotiaiden.

Tieto sijoittumisesta puuttui yhteensä 3 630 (16 %) valmentautujalta.

Taulukko 12. Valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen ikäluokan mukaan vuonna 2014

Sijoittuminen	Yhteensä		Aikuiset		Nuoret	
	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus
Koulutukseen	3 220	14 %	460	5 %	2 760	19 %
Työelämään	1 710	7 %	570	6 %	1 140	8 %
Edelleen työpajalla	7 390	32 %	3 580	40 %	3 810	27 %
Työttömäksi	3 320	14 %	1 460	16 %	1 870	13 %
Keskeyttänyt työpajajakson	1 010	4 %	270	3 %	740	5 %
Erotettu työpajalta	290	1 %	70	1 %	220	2 %
Muuhun ohjattuun toimenpiteeseen (esim. päihdekuntoutus)	1 580	7 %	570	6 %	1 010	7 %
Muualle (esim. armeija, perhevapaa tms.)	1 020	4 %	380	4 %	640	5 %
Ei tietoa	3 630	16 %	1 610	18 %	2 010	14 %
Yhteensä	23 170	100 %	8 970	100 %	14 200	100 %

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

4 Työpajojen henkilöstö vuonna 2014

Työpajojen henkilöstön koulutustaustat

Työpajoilla työskenteli vuonna 2014 yhteensä 2 290 henkilöä. Tämä on 270 henkilö (+13 %) enemmän kuin vuonna 2013. Noin 48 prosentilla työpajojen henkilöstöstä oli jokin korkea-asteen tutkinto. Yksilövalmentajista lähes 75 prosentilla oli joko AMK- tai yliopistotutkinto. Työvalmentajilla pääasiallinen koulutus oli vastaavasti 2. asteen ammatillinen tutkinto. Noin 67 prosenttia työvalmentajista sijoittui tämän tutkintonimikkeen alle. Henkilöstön koulutustaustoissa ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia verrattuna vuoteen 2013.

Taulukko 13. Työpajojen henkilöstön koulutustausta vuonna 2014

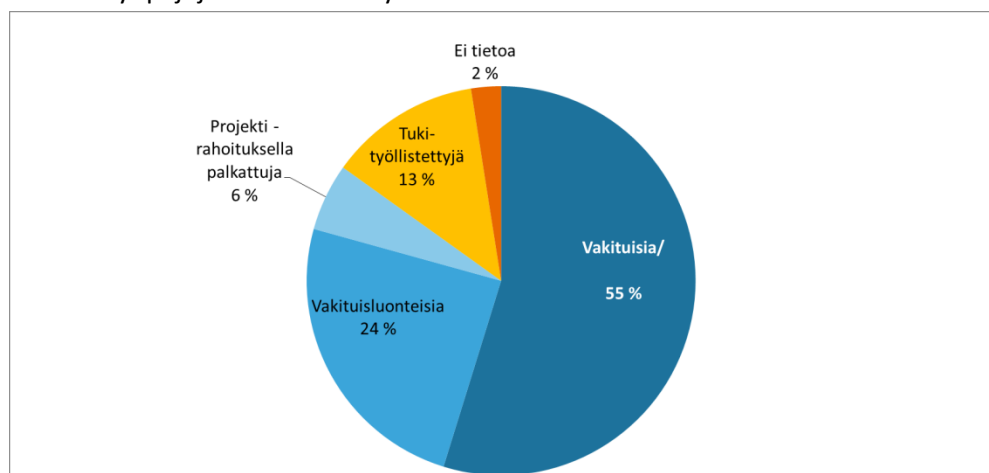
Työtehtävä	Yliopisto	AMK	Yliopisto / AMK	2. aste		Ei amm. koulutus		Muu	Ei tietoa	Yhteensä	
	määrä	määrä	%	määrä	%	määrä	%	määrä	määrä	määrä	%
Valmentajat	200	570	45,4	860	50,7	50	2,8	20	-	1 690	100
Työvalmentaja	60	210	26,9	680	67,3	40	4,4	10	-	1 000	100
Yksilövalmentaja	110	260	74,8	120	24,1	-	-	-	-	500	100
Etsivä nuorisotyöntekijä	30	90	66,1	60	32,3	-	-	-	-	190	100
Hallintotehtävät	120	120	65,5	120	32,1	10	1,6	-	-	370	100
Johto	70	60	71,3	50	26,0	-	-	-	-	180	100
Kehittäminen ja suunnittelu	40	30	74,2	20	24,7	-	-	-	-	90	100
Muut hallinnon tehtävät	10	30	45,1	50	51,6	-	-	-	-	90	100
Muu	30	50	34,6	120	50,6	20	9,5	10	10	230	100
Yhteensä	360	730	47,5	1 090	47,7	80	3,3	30	10	2 290	100

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen henkilöstön työsuhteet

Vuonna 2014 työpajojen henkilöstöstä yhteensä 79 prosenttia oli vakituisessa tai vakituissuhteisessa työsuhteessa. Lukema on kasvanut seitsemän prosenttia vuodesta 2013. Vakituissuhteiseksi työksi määritellään toistaiseksi voimassaolevat työsuhteet, yli kaksi vuotta työpajalla työskennelleet, AVI:n myöntämällä valtionavustuksella palkatut ja opetus- ja kulttuuriministeriön etsivän nuorisotyön valtionavustuksella palkatut työntekijät. Projektirahoituksella palkattujen määrä taas oli hieman pienentynyt vuodesta 2013. (Kuva 6).

Kuva 6. Työpajojen henkilöstö työsuhteen luonteen mukaan vuonna 2014

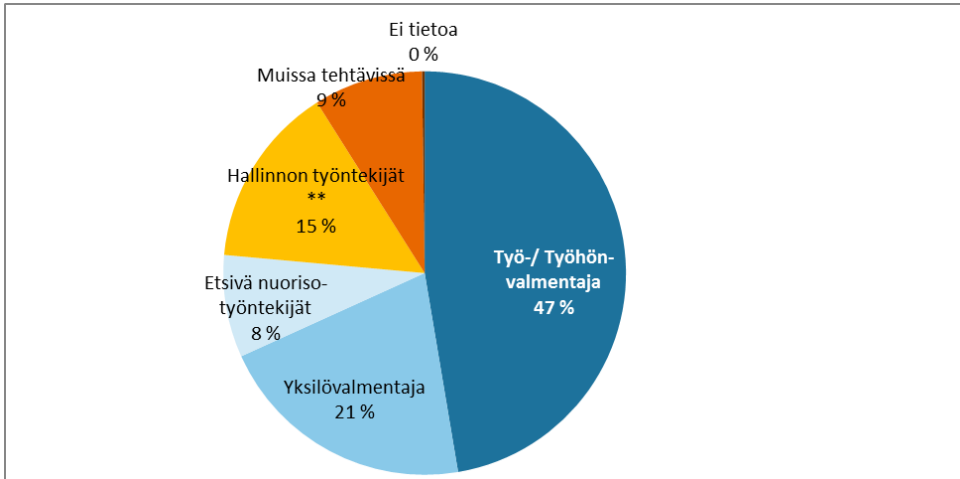
(n=1870 työntekijät, htv)

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely 2014

Työpajojen henkilöstön tehtävät

Työpajojen 1 870 työntekijästä (htv) noin 76 prosenttia työskenteli vuonna 2014 joko työ-/ työhönvalmentajana, yksilövalmentajana tai etsivänä nuorisotyöntekijänä. Hallinnollisissa tehtävissä toimi noin 15 prosenttia henkilöstöstä. Näissä tehtävissä olevien osuus oli noussut viisi prosenttia vuodesta 2013.

Kuva 7. Työpajojen henkilöstön tehtävät vuonna 2014*

(n=1870 työntekijät, htv)

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

* tulokset eivät ole suoraan verrattavissa taulukoiden 13 kanssa, koska niissä on kysytty henkilötövuosien sijaan henkilöstömääriä

**sis. Kehittämisen- ja suunnittelutehtävät/ työpajojen johtotehtävät

5 Työpajojen hallinto ja organisoituminen vuonna 2014

Työpajojen organisaatiomuoto

Työpajat voivat olla hallinnollisesti kunnallisia, seutukunnallisia tai kuntayhtymän, säätiön, yhdistyksen tai jonkun muun tahon ylläpitämiä. Vuonna 2014 noin 59 prosenttia oli yksittäisten kuntien ylläpitämiä. Kaiken kaikkiaan kunnallinen organisaatiomuoto oli 67 prosentilla työpajoista. Rekisteröityjen yhdistysten tai järjestöjen ylläpitämiä oli noin 19 prosenttia ja säätiöiden noin 11 prosenttia kaikista työpajoista. Vuoteen 2013 verrattuna organisaatiomuodoissa ei ole tapahtunut juurikaan muutosta.

Taulukko 14. Työpajojen organisaatiomuodot vuonna 2014)

Organisaatiomuoto	Työpajat	
	määrä	%
Kunnallinen organisaatiomuoto	132	67,3
Kunta	115	58,7
Seutukunta	7	3,6
Kunta-/Koulutuskuntayhtymä	10	5,1
Rekisteröity yhdistys/järjestö	37	18,9
Säätiö	22	11,2
Yritys/ Osakeyhtiö	2	1,0
Muu	1	0,5
Ei tietoa	2	1,0
Yhteensä	196	100

Lähde: OKM/TPY, Valtakunnallinen työpajakysely

Työpajojen valmennusyksiköt

Työpajojen erilaisissa valmennusyksiköissä toteutetaan hyvin monen tyyppisille toimialoille sijoittuvia työtehtäviä. Taulukosta 15 näkee, että vuonna 2014 yleisin valmennusyksikön toimiala oli puu- ja rakennusala. Siihen liittyviä yksiköitä oli 68 prosentilla työpajoista. Myös tekstiilipuoleen, kiinteistöhuoltoon ja siivouksen keskittyvät yksiköt olivat yleisiä. Noin puolella pajoista oli myös erillinen starttivalmennusyksikkö.

Taulukko 15. Työpajojen valmennusyksiköt vuonna 2014* (n=196)

Valmennusyksiköt	määrä	osuus %
Puu ja rakennus	134	68 %
Tekstiili	105	54 %
Starttivalmennus (matalan kynnyksen palvelut)	96	49 %
Kiinteistöhuolto ja muu kunnossapito	90	46 %
Siivous	78	40 %
Kahvila ja ravintola	72	37 %
Kuljetus	71	36 %
Metalli	66	34 %
Seinätön paja	66	34 %
Tuotemyymälä	64	33 %
Kierrätys	58	30 %
Alihankinta ja kokoonpanotyö	56	29 %
Media ja mainonta	49	25 %
Taide ja kulttuuri	48	24 %
Tietotekniikka	48	24 %
Toimisto	45	23 %
Auton huollot ja korjaukset	31	16 %
Kotipalvelut	27	14 %
Sähkö- ja elektroniikkaromun purku	19	10 %
Pesulapalvelut	17	9 %
Muu**	62	32 %

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely 2014

*useita vastausvaihtoehtoja (n=196)

** Muu, esim.: keittiö, kirpputori, pienkonekorjaamo, audio, video, bändi

Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut

Työpajat valmentavat, kouluttavat ja kuntouttavat. Yleisin toimintamenetelmä on valmennus. Valmennus työpajalla noudattaa kasvatuksellisia ja pedagogisia periaatteita. Työn sisällöt vaihtelevat, sillä toiminnalla pyritään vastaamaan valmentautujan tarpeisiin hänen tilanteensa mukaisesti. Valmennuksen erityispiirteitä ovat valmentautujalähtöisyyden lisäksi yhteisöllisyyden rakentaminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä joustavuus.

Vuonna 2014 noin 95 prosenttia työpajoista kertoi tarjoavansa valmennuspalvelunaan yksilövalmennusta. Työvalmennusta tarjosi hieman pienempi määrä eli 90 prosenttia työpajoista ja ryhmävalmennusta 77 prosenttia.

Matalankynnyksen palveluista yleisin oli starttivalmennus, jota tarjosi vuonna noin 55 prosenttia työpajoista. Etsivän nuorisotyön palveluita oli 47 prosentilla työpajoista. Vaikka työpajalla ei omaa etsivän nuorisotyön palvelua olisikaan, on yhteistyö kuitenkin usein näiden välillä hyvin tiivistä.

Työpajojen valmennusjaksoihin kuuluu olennaisesti yksilöllisen valmennussuunnitelman tekeminen ja siinä asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi. Lähes kaikki pajat ilmoittivat henkilökohtaisten suunnitelmien kuuluvan valmennusjaksoon. Vajaa työpajoista 90 prosenttia ilmoitti myös, että valmentautuja pääsee itse osallistumaan sekä valmennusjaksonsa suunnitteluun että työpajajakson arviointiin. Avoimien vastausten perusteella valmentautujien keskeisimpiä väyliä vaikuttaa pajan toimintaan olivat mm. valmennusjakson lopussa toteutettavat palautekyselyt ja –keskustelut sekä joillakin pajoilla tasaisin väliajoin järjestettävät yhteispalavereilla. Muutamalla pajalla oli myös käytössä ns. pajaparlamentti, jonka kautta valmentautujien ääni kyettiin nostamaan esiin.

Opiskeluun liittyvät palvelut olivat työpajojen keskuudessa harvinaisempia. Noin kolmannes pajoista kertoi esimerkiksi tarjoavansa valmentautujilleen oppisopimuskoulutusta. Tuettua oppisopimusta tarjosi vain 15 prosenttia pajoista. Pajakoulu oli palveluna olemassa 45 pajassa (23 %).

Monilla pajoilla tarjotaan myös hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä palveluita, kuten terveys-, ravinto- ja liikuntakasvatusta (84 %) sekä ehkäisevää päihdetyötä (67 %). Sen sijaan esimerkiksi tuetun asumisen palveluita tarjoaa ainoastaan 12 % työpajoista. Pajojen tulisikin huomioida tätä teemaa enemmän toiminnassaan. (Taulukko 16).

Taulukko 16. Työpajojen toimintamentelmät ja palvelut vuonna 2014* (n=196)

	määrä	osuus %
Valmennuspalvelut		
Yksilövalmennus	187	95 %
Työvalmennus	177	90 %
Ryhmävalmennus	151	77 %
Kuntouttava työvalmennus (mm. mielenterveyskuntoutujien työhön valmennus)	102	52 %
Työhönvalmennus	101	52 %
Seinätön valmennus	83	42 %
Kuntouttava valmennus (mm. mielenterveyskuntoutujien työhön valmennus)	61	31 %
Työpajan matalan kynnyksen palvelut ja aloituksen liittyvät toimintamuodot		
Etsivä nuorisotyö (Työpajan palveluna)	93	47 %
Työ- ja toimintakyvyn/kuntoutustarpeen arviointi	97	49 %
Starttivalmennus (matalan kynnyksen palveluna)	107	55 %
Starttijakso (kartoittava ja asteittain valmiuksia lisäävä jakso työpajalla)	77	39 %
Maahanmuuttajien kotouttaminen	25	13 %
Yksilölliset suunnitelmat ja arvioinnit		
Henkilökohtainen suunnitelma työpajajaksolle	189	96 %
Osallistuminen oman työpajajakson suunnitteluun	174	89 %
Henkilökohtainen jatkosuunnitelma työpajajakson jälkeen	166	85 %
Osallistuminen oman työpajajakson arviointiin	168	86 %
Osallistujien valmennuspäiväkirja/portfolio	69	35 %
Opiskelu		
Pajakoulu (osana perus- ja ammatillista koulutusta)	45	23 %
Tuotantokoulu (osana ammatillista koulutusta tai erityisopetusta)	17	9 %
Oppisopimuskoulutus	64	33 %
Tuettu oppisopimus	30	15 %
Työssäoppimisjakso (opiskelijoiden harjoittelujakso)	128	65 %
Yhteistyö oppilaitosten ja yritysten kanssa		
Työpaikkatutustumiset ja yritysvierailut	166	85 %
Koulutuspaikkatutustumiset	165	84 %
Osallistujien sijoittaminen työpajan ulkopuolisiin työpaikkoihin (työpajajakson aikana)	110	56 %
Hyvinvointi ja terveys		
Terveys- ravinto- ja liikuntakasvatus	164	84 %
Tuettu liikunta (esim. uimahallisopimus)	118	60 %
Ehkäisevä päihdetyö	132	67 %
Tuettu asuminen	23	12 %
Muut (esim. terveyshoitajan päivystysaika työpajalla)	72	37 %
Erilliset tukipalvelut		
Korttikurssit (esim. hygieniapassi, tulityökurssi, tieturva)	122	62 %
Tietotekniikan opetus	77	39 %
Muut erilliset kurssit ja koulutukset	90	46 %
Nuotta-valmennus (valtakunnallisissa nuorisokeskuksissa toteutettava valmennus)	64	33 %
Työpajanuorten vapaa-ajantoiminta	39	20 %
Avartin tms. opintokirjatyyppisen ohjelman toteuttaminen	5	3 %
Muu**	24	12 %

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

*useita vastausvaihtoehtoja

** muut, esim.: Asumisen tuki, velkaneuvonta, kansalaisopiston kurssit, opinnollistaminen, tietopalvelut, neuvonta, ohjauspalvelut

Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus

Kuvassa 8 on eritelty työpajojen yhteistyöverkosta ja sen toimivuutta vuonna 2014. Lähes kaikki työpajat ilmoittivat tekevänsä yhteistyötä työhallinnon, sosiaalitoimen, etsivän nuorisotyön, muiden työpajojen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Tiivistä yhteistyötä oli myös kunnan nuorisotoimen, mielenterveyspalveluiden, Kelan ja yritysten suuntaan. Vähiten yhteistyötä oli puolustusvoimien, lukion, seurakunnan nuorisotyön ja poliisin kanssa.

Työpajoja pyydettiin myös arvioimaan, kuinka hyvin yhteistyö eri tahojen kanssa toimi. Selkeästi heikoiten yhteistyö toimi lukion ja seurakunnan nuorisotyön kanssa. Tämä kuitenkin selittyy sillä, että hyvin harvalla työpajalla loppujen lopuksi oli suurempaa kytköstä näihin tahoihin. Myös puolustusvoimien heikko lukema selittyy osittain tällä. Niistä tahoista, joiden kanssa työpajoilla oli paljon yhteistyötä, Kela ja yritykset saivat huonoimmat arviot. Työhallinnon ja työpajojen välisen yhteistyön heikentyminen on viime vuosina nostettu monesti esiin. Kyselyn vastaajista kuitenkin n. 60 prosenttia arvioi yhteistyön sujuvan erinomaisesti tai hyvin.

Paras yhteistyökumppani pajoille näyttää olevan etsivä nuorisotyö. Yli 80 prosenttia vastaajista arvioi yhteistyön toimivan etsivän nuorisotyön suuntaan erinomaisesti tai hyvin. Yhteistyö näyttää toimineen hyvin myös kunnan sosiaali- ja nuorisotoimen suuntaan. Osittain tämä selittyy sillä, että moni kunnallisista työpajoista sijoittuu juuri näiden yksiköiden alaisuuteen. Myös toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja työpajojen välillä arvioitiin olevan hyvää yhteistyötä.

Sen sijaan esimerkiksi yritysten, Kelan ja kansalaisjärjestöjen kanssa yhteistyön sujuvuus ei ollut niin hyvää. Etenkin yritysten osalta vastaajat nostivat esiin tarpeen tiiviimmälle yhteistyölle. Yritykset koettiin hyvin tärkeäksi kumppaniksi valmentautujien jatkosijoittumisten kannalta. Myös työhallinnon organisaatiouudistus ja tiettyjen toimipisteiden lakkautus nostettiin monessa kommentissa esiin yhtenä yhteistyötä vaikeuttavana tekijänä. Työhallinnon kanssa yhteistyö sujui kuitenkin vastausten perusteella kokonaisuudessaan kohtuullisen hyvin.

Asiakkaiden eteneminen omalla työllistymispolullaan edellyttää hyvää yhteistyötä oppilaitosten ja yritysten kanssa.

Yhteistyön kehittäminen siten, että kohderyhmä ja tahot kohtaavat sekä yhteisten toimintatapojen kehittäminen on tulevaisuuden haaste.

Valtion poukkoileva linja esimerkiksi työpajoille ohjaamisessa, palkkatukilinjauksissa tai yleensä TE-palvelun saatavuudessa on aiheuttanut paljon turhaa työtä ja stressiä sekä valmentautujille että työntekijöille. Pitkän tähtäimen suunnitelmien teko on haastavaa.

Kuva 8. Työpajojen yhteistyökumppanit ja yhteistyön sujuvuus vuonna 2014 (n=196)

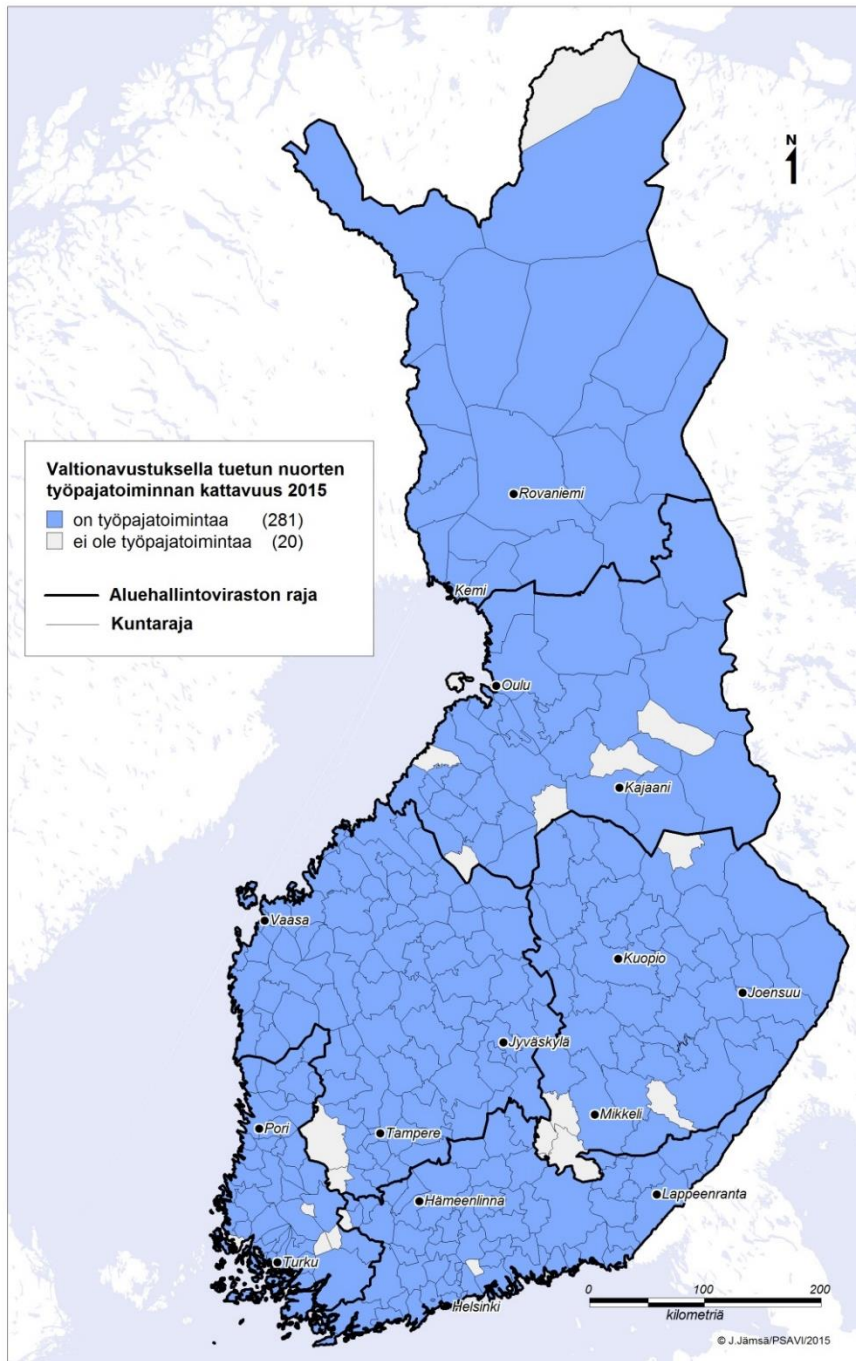

Lähde: OKM/TPY ry, Valtakunnallinen työpajakysely

Valtionavulla tuettu työpajatoiminta vuonna 2015

Vuonna 2015 työpajapalveluita on saatavilla 281 kunnassa. Työpajatoiminta kattaa näin yhteensä 93,3 prosenttia Manner-Suomen kunnista. Lukema on kasvanut vuodesta 2014, jolloin työpajatoimintaa oli 267 kunnassa ja kattavuusprosentti oli 87,8 prosenttia. Yhteensä 20 kuntaa ovat vuonna 2015 vielä vailla valtioavulla tuettua työpajatoimintaa. Suurimmat katvealue sijaitsi Kainuussa. OKM ja AVIt myöntivät noin 13 Mil. Euroa valtionavustusta nuorten työpajatoimintaan (Kuva 9).

Kuva 9. Valtionavulla tuettu työpajatoiminta Manner-Suomessa vuonna 2015.

Lähde: Aluehallintovirastot (AVI)

